

PRESSMEDDELANDE

Ej offentlig före den 26.3.2014 kl. 10.00

SUHDANNE 2014A:

EURO-OMRÅDETS RECESSION ÄR FÖRBI – FINLANDS BNP ÖKAR I ÅR MED 0.7 PROCENT

- *Euro-områdets recession är förbi, men tillväxten är fortfarande långsam*
- *Finlands bruttonationalprodukt ökar med 0.7 procent i år och med 2 procent nästa år*
- *Exportvolymen växer i år med drygt 3.5 procent och nästa år en aning mer*
- *Den privata konsumtionen ökar i år med 0.4 procent, nästa år blir tillväxten snabbare, då konsumenternas förtroende ökar och sysselsättningen förbättras*
- *Företagens investeringar minskar i år som en följd av den svaga efterfrågan, men nästa år ökar de med några procent då efterfrågan återhämtar sig*
- *Arbetslöshetsgraden stiger i år till 8.4 procent, men sjunker en aning nästa år*
- *Höjningen av varuskatterna leder till att prisnivån stiger, konsumentpriserna stiger i år med 1.6 procent*
- *Den offentliga hushållningens tilläggsanpassning antas vara en miljard euro per år under åren 2015-2017, statsskuldens BNP-andel svänger år 2017 mot en nedåtgående trend*

Finlands ekonomi vänder mot en uppgång långsammare än det övriga euro-området, men nästa år förväntas tillväxten bli lite snabbare än i euro-området överlag. I år förväntas euro-områdets BNP öka med ungefär en procent, Finlands BNP-tillväxt uppskattas bli 0.7 procent. Nästa år förväntas euro-områdets tillväxt öka till 1.5 procent, då Finlands BNP-tillväxt beräknas bli 2 procent.

Euro-områdets totalproduktion har ökat alltsedan det andra kvartalet ifjol. Nivån på Finlands totalproduktion har sedan första kvartalet ifjol hållits i stort sett oförändrad, men jämfört med föregående år minskade BNP med 1.4 procent.

Till BNP:s nedgång bidrog den privata konsumtionen, som minskade lite mer än beräknat. Konsumtionen bromsades av att konsumenternas förtroende minskade och av att mervärdesskatten höj-

des, vilket minskade köpkraften. Dessutom ökade lönesumman långsammare än beräknat.

Fastän ekonomin återhämtar sig under innevarande år, förblir hela årets tillväxt från ifjol anspråkslös. Exporttillväxten, som fick sin början i slutet av senaste år, förväntas fortsätta under innevarande år. Det här förbättrar med tiden sysselsättningen. Den privata konsumtionen tilltar en aning. Investeringarna minskar ännu i år, men nästa år behövs det mera produktionskapacitet, så investeringarna förväntas öka.

BNP-tillväxten på 2 procent år 2015 förutsätter det, att återhämtningen av euro-området fortsätter och att Finlands export bibehåller sin marknadsandel.

År 2016 ökar totalproduktionen med 1.9 procent. De nya kärnkrafts-investeringarna som påbörjas då, bidrar till att öka tillväxten. Å andra sidan broms-

sas den av utgiftsnedskärningarna och skattehöjningarna som görs för att balansera den offentliga ekonomin.

Prognosen är förknippad med mer osäkerhet än normalt, på grund av Ukraina-krisen som tillspetsades i februari-mars. Den förväntas gradvis bli mildare. Det sämsta alternativet skulle vara en öppen militär konflikt. Det mest sannolika är ändå ömsesidiga ekonomiska sanktioner. Ifall de skulle vara långtgående skulle de försvaga, inte bara Rysslands, utan också många EU-länders tillväxt. På grund av det täta ekonomiska förhållandet med Ryssland är Finland särskilt sårbart för Rysslands egen kris och sanktioner som riktas mot olika ekonomifunktioner.

EXPORTEN FÖRVÄNTAS ÖKA I TAKT MED ATT MARKNADERNA ÅTERHÄMTAR SIG

Såväl exporten av varor som exporten av tjänster bibehölls år 2013 i stort sett på föregående års nivå. Den kemiska industrins export växte speciellt tack vare de konkurrenskraftiga raffinerade oljeprodukterna som tagits fram och tack vare den goda efterfrågesituationen. Exporten av kartong och cellulosa ökade i och med konsumtionen på exportmarknaderna återhämtade sig. Under det sista kvartalet ökade särskilt exporten till EU-länderna. Tillväxten förväntas öka under år 2014.

År 2014 förväntas flera branschers export svänga mot en uppgång. Exporten av maskiner och anläggningar ökar, då världsefterfrågan på investeringsvaror återhämtar sig. Finlands export står emellertid inför stora utmaningar beträffande globaliseringen och strukturförändringar i efterfrågan. Företagen borde vara i stånd att förbättra kvaliteten på sina produkter, att utveckla nya produkter och att förbättra sin kostnadskonkurrensförmåga.

Exportvolymen förväntas öka med 3.7 procent år 2014 och med 4-4.5 procent åren 2015 och 2016. Det här motsvarar ungefär marknadernas tillväxt. En måttlig löneuppgörelse förbättrar priskonkurrensförmågan en aning.

FÖRETAGENS INVESTERINGAR MINSKAR ÄNNU PÅ GRUND AV SVAG EFTERFRÅGAN

Enligt uppgifter från Statistikcentralen var 78.7 procent av industrins kapacitet i användning i januari 2014. Det här var 2.1 procentenheter mindre än året förut. Det finns således fortfarande mycket ledig kapacitet. I och med att utsikterna för både exporten och den privata konsumtionen ännu är osäkra, så bromsar företagen sina investeringar en tid. De fasta materiella investeringarna förväntas minska med 2.4 procent i år. Nästa år ökar de med 2 procent. Investeringarna i maskiner och anläggningar minskar i år med 6.5 procent. Nästa år ökar

de med 3 procent, då det börjar vara brist på kapacitet. Bostadsbyggnadsinvesteringarna minskar ett par procent år 2014, men de vänder mot en drygt en procents uppgång år 2015.

År 2016 ökar tillväxten i de totala investeringarna ytterligare en aning till knappt 3 procent då konjunkturen förbättras. Företagen behöver mer produktionskapacitet och de produktionsmässiga investeringarna ökar med 4 procent. Tillväxten i bostadsbyggandet fortsätter i måttlig takt. Behovet av bostäder förblir stort i tillväxtcentren, men hushållens svaga köpkraft och den fortsättningsvis höga arbetslösheten bromsar tillväxten. Då byggandet av de nya kärnkraftverken börjar tilltar företagets byggande.

ARBETSLÖSHETSGRADEN STIGER ÄNNU LITE

Finlands totalproduktion har minskat två år i rad. Arbetslöshetsgraden steg ifjol till 8.2 procent från 7.7 procent föregående år. Ökningen av arbetslösheten har varit relativt måttlig. Det här beror på det att minskningen i produktionen i betydande grad skett inom branscher med hög produktivitet och att befolkningen i arbetsför ålder på grund av åldrandet har börjat minska. Sysselsättningsgraden sjönk ifjol en aning till 70.1 procent.

År 2014 stiger arbetslöshetsgraden till 8.4 procent på grund av den svaga ekonomiska tillväxten i år och de fördröjda effekterna från senaste år. Ökningen av arbetslöshetsgraden bromsas på kort sikt av att en del av befolkningen har upphört med att aktivt söka jobb och registreras sålunda som personer som är utanför arbetskraften. År 2015 sjunker arbetslöshetsgraden till 8.3 procent. År 2016 är arbetslöshetsgraden 8.1 procent och sysselsättningsgraden knappt 70.4 procent.

DEN LÅMGSAMMA ÖKNINGEN AV KÖPKRAFTEN OCH DET SVAGA FÖRTROENDET BROMSAR KONSUMTIONEN

Den privata konsumtionens volym förväntas öka med bara 0.4 procent år 2014. Den anspråklösa tillväxten beror på den svaga sysselsättningsutvecklingen, på att realinkomsterna stannar på stället och på att konsumenternas förtroende fortfarande är svagt. År 2015 ökar den privata konsumtionen drygt en procent i och med att sysselsättningen förbättras och konsumenternas förtroende återställs. Hushållens reella köpkraft stiger 0.6 procent, fastän löntagarnas realinkomster sjunker bland annat som en följd av höjningarna av konsumtionsskatterna som antas bli införda för att anpassa den offentliga ekonomin.

Konsumenterna är beredda att skuldsätta sig för att finansiera sina uppdämda konsumtionsbehov, bl.a. inköp av bilar. År 2016 ökar tillväxten i den privata

konsumtionen till cirka 1.5 procent tack vare den förbättrade sysselsättningen. Realinkomsterna hålls på föregående års nivå. Den växande mängden pensionärer och höjningen av pensionsindexet som en reaktion på inflationen, har en stabiliserande effekt på konsumtionen inom de närmaste åren.

FÖRHÖJNINGEN AV KONSUMTIONSKATTERNA ACCELERERAR INFLATIONEN

År 2014 förväntas konsumentpriserna stiga med 1.6 procent. Nedgången av räntorna har fortsatt och den internationella inflationen har försvagats. Höjningen av varuskattorna som trädde i kraft från början av året accelererar inflationen med ungefär en halv procentenhet. Förtjänstnivån stiger med 1.3 procent som en följd av det två-åriga löneavtalet som slöts senaste höst. Den förenhetligade inflationen som används i EU, och där bostadslånens räntor inte ingår, stiger till 2 procent. År 2015 stiger konsumentpriserna uppskattningsvis med 1.9 procent. Inflationen accelereras av den antagna förhöjningen av konsumtionsskattorna och den förstärkta uppgången i världsekonomin, som stärker den internationella inflationen. År 2016 förväntas konsumentpriserna stiga med 2.1 procent. Då förväntas räntenivån redan vara på uppåtgående, vilket accelererar inflationen.

REGERINGEN FÖRVÄNTAS BESLUTA OM TILLÄGGSANPASSNINGAR AV DEN OFFENTLIGA EKONOMIN

Statens och kommunernas finansieringsunderskott var 4.5 procent av BNP år 2013. Statens underskott var 3.7 procent av BNP. Den långsammare ekonomiska tillväxten eliminerar effekterna av sparandet och skatthöjningarna. Finansministeriet har uppskattat att en sänkning av statsskuldens BNP-andel, i enlighet med regeringsprogrammet, förutsätter en tilläggsanpassning på 3 miljarder euro i statens inkomster och utgifter.

Den på försorg av statsministern tillsatta expertgruppen föreslog att anpassningen skulle periodiseras jämt på åren 2015-2017. Den här prognosen bygger på antagandet att regeringen beslutar så här i sina ramförhandlingar våren 2014. I prognosen har dessutom antagits att anpassningen fördelas i enlighet med regeringsprogrammet i stort sett jämt mellan inkomsterna och utgifterna. Det här sänker BNP-tillväxten med cirka 0.2 procentenheter per år under åren 2015-2017.

Statens och kommunernas finansieringsunderskott i förhållande till BNP sjunker år 2014 en aning till 4.3 procent. Tack vare skatthöjningarna, utgiftsnedskärningarna och den ekonomiska tillväxten sjunker underskottet till 3.2 procent av totalproduktionen år 2015 och ytterligare till 2.1 procent år 2016. Statsskuldens BNP-förhållande ökar till 49.4 procent åren 2015-2016 och börjar sjunka år 2017.

Hela offentliga ekonomins s.k. EMU-underskott är 2.1 procent av BNP år 2014 och 1.2 procent år 2015. År 2016 är den offentliga ekonomin redan nästan i balans. Den offentliga ekonomins s.k. strukturella underskott hålls uppskattningsvis tack vare anpassningsåtgärderna vid 0.4 procent av BNP under åren 2014-2015, vilket ligger under den gräns på 0.5 procent som stipulerats i EU:s stabilitets- och tillväxtavtal.

Den offentliga s.k. EMU-skuldens förhållande till totalproduktionen, beräknat utgående från de nuvarande nationalräkenskapernas regler, överskrider den i stabilitets- och tillväxtavtalet stipulerade gränsen på 60 procent år 2015. Relationstalet börjar sjunka år 2017 tack vare nya anpassningsåtgärder. Eftersom nationalräkenskaperna förnyas och publiceras enligt nya begrepp från och med juli 2014 höjer detta tekniskt nivån på BNP med ett par procent. Under de närmaste åren blir Finland därför inte på grund av skulden utsatt för EU:s sanktioner beträffande för stort underskott. Denna tröskel höjs därtill med cirka 2.5 procentenheter av de s.k. solidaritetsbetalningarna till EU:s krisländer. Skuldförhållandet är även föremål för en konjunkturkorrigering. Utan tilläggsanpassningsåtgärder och strukturella reformer skulle skuldens BNP-förhållande fortsätta att växa och Finland skulle med tiden falla inom ramen för sanktionerna.

Det strukturpolitiska program som regeringen presenterade i augusti 2013 hinner inte inverka särskilt mycket på den offentliga hushållningens balans under prognosperioden. Ifall programmet kan förverkligas på ett trovärdigt sätt, minskar det ändå trycket på tilläggsanpassningar av budgeten på kort sikt.

Tilläggsuppgifter:

Forskningsdirektör Markku Kotilainen,
Näringslivets forskningsinstitut ETLA
tel. 050 351 1192
markku.kotilainen@etla.fi

Finlands försörjningsbalans

	Värde €Mrd.	Volym förändring, %					
		Från föregående år				I genomsnitt	
		2013*	2013*	2014 ^P	2015 ^P	2016 ^P	09 - 13
Bruttonationalprodukten till marknadspris	193,4	-1,4	0,7	2,0	1,9	-0,8	1,3
Import	77,8	-1,8	2,9	3,0	3,4	-1,4	2,6
- varor	56,0	-0,5	3,4	3,5	3,5	-2,0	2,9
- tjänster	21,8	-5,0	1,6	1,8	3,0	0,3	1,9
Totalutbud	271,2	-1,5	1,4	2,3	2,3	-1,0	1,7
Export	77,6	0,3	3,7	4,6	4,2	-2,7	3,4
- varor	56,3	0,3	4,5	5,4	4,7	-3,1	3,8
- tjänster	21,3	0,5	1,7	2,4	3,0	-1,5	2,3
Investeringar	36,6	-4,6	-2,4	2,0	2,8	-1,5	1,1
- privata	31,2	-6,4	-2,4	2,7	3,6	-1,8	1,5
- offentliga	5,4	6,8	-2,4	-1,8	-2,1	0,2	-1,5
Konsumtion	159,2	-0,3	0,4	0,8	0,8	0,5	0,6
- privat	109,4	-0,8	0,4	1,3	1,4	0,6	0,9
- offentlig	49,7	0,8	0,2	-0,4	-0,4	0,3	-0,2
Lagerförändring	-0,4	-1,1	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalefterfrågan	273,0	-1,4	1,5	2,3	2,3	-1,0	1,7
Inhemsk efterfrågan	195,4	-2,3	0,3	1,1	1,3	0,0	0,8
Offentlig efterfrågan	55,2	1,4	-0,1	-0,6	-0,6	0,3	-0,3

Prognos av några centrala variabler

	2011	2012*	2013*	2014 ^P	2015 ^P	2016 ^P
Konsumentprisindex, förändring i %	3,4	2,8	1,5	1,6	1,9	2,1
Förtjänstnivå, förändring i %	2,7	3,3	2,4	1,3	1,0	2,0
Arbetslöshetsgrad, %	7,8	7,7	8,2	8,4	8,3	8,1
Bytesbalansens överskott, % av BNP	-1,5	-1,4	-0,8	-0,1	1,2	1,8
Industriproduktion, förändring i %	3,7	-2,1	-2,7	2,6	4,4	3,6
3 mån. Euribor ränta, %	1,4	0,6	0,2	0,3	0,5	1,2
EU27-ländernas BNP, förändring i %	1,7	-0,4	0,1	1,4	1,7	1,8
EMU-länderna	1,7	-0,7	-0,4	1,2	1,5	1,9
EU27-ländernas konsumentpriser, förändring i %	3,1	2,6	1,5	1,1	1,7	1,8
EMU-länderna ¹⁾	2,7	2,5	1,4	1,0	1,5	1,8
Finlands EMU-överskott, % av BNP	-0,7	-1,8	-2,0	-2,1	-1,2	-0,2
Finlands EMU-skuld, % av BNP	49,3	53,6	56,9	59,6	60,5	60,6

¹⁾ Förenhetligt index.

Källa: Statistikcentralen.